

СЕКЦІЯ 7. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Особливості сучасного етапу функціонування органів самоорганізації населення в системі місцевого самоврядування

Кочет Олександра Володимирівна

*студентка юридичного факультету Державного
ВНЗ «Національний гірничий університет»*

З проголошенням незалежності України відкрились широкі можливості для розвитку місцевого самоврядування, яке є одним з основних елементів розвитку демократії в країні. Демократичні процеси в сучасній Україні відбуваються на рівні органів державної влади та органів місцевого самоврядування, не залишається поза ними і більшість інститутів громадянського суспільства, в тому числі органи самоорганізації населення.

Актуальність теми полягає в тому, що у системі місцевого самоврядування значне місце посідають органи самоорганізації населення. Саме вони відіграють важливу роль у створенні умов для залучення найширших кіл громадян до безпосередньої участі у прийнятті та реалізації рішень з питань соціально-економічного, культурного розвитку територій. Саме через них будуються довірчі взаємовідносини, співпраця влади та населення у вирішенні окремих питань місцевого значення.

Вітчизняна наука і практика приділяє пильну увагу різним аспектам роботи органів місцевого самоврядування. Проблематику розвитку органів самоорганізації населення розглядали так видатні науковці, як: Л.Бойко-Бойчук, Б.Кравченко, М.Мягченко, Н.Нижник, В. Опришко, В. Прошко, М. Пухтинський, С. Саханенко.

Метою роботи є спроба автора дослідити і проаналізувати роль, функцій і принципи діяльності органів самоорганізації населення, визначити особливості сучасного етапу функціонування органів самоорганізації населення в системі місцевого самоврядування;

Органи самоорганізації населення - представницькі органи, що створюються

частиною жителів, які тимчасово або постійно проживають на відповідній території в межах села, селища або міста [3, 2]. Органи самоорганізації населення входять до системи місцевого самоврядування [2, 3].

Сільські, селищні, міські, районні у місті (у разі їх створення) ради можуть дозволяти за ініціативою жителів створювати будинкові, вуличні, квартальні та інші органи самоорганізації населення і наділяти їх частиною власної компетенції, фінансів, майна [1, 45].

Органи самоорганізації населення діють на підставі Конституції України, Закону “Про органи самоорганізації населення” та інших законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних та місцевих органів виконавчої влади, рішень відповідних органів місцевого самоврядування, рішень місцевого референдуму, статутів територіальних громад, розпоряджень сільського, селищного, міського голови, голови районної у місті (у разі її створення) ради, виданих у межах своїх повноважень, положень про органи самоорганізації населення, рішень зборів (конференції) жителів за місцем проживання, які їх обрали.

Органи самоорганізації населення мають чітко визначений в Законі України «Про органи самоорганізації населення» порядок створення. Так з ініціативою про створення органу самоорганізації населення до сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її створення) ради можуть звернутися збори (конференція) жителів за місцем проживання за умови, якщо в них брало участь (було представлено) не менше половини жителів відповідної території, які мають право голосу. На зборах (конференції) жителів за місцем проживання обирається також ініціативна група, члени якої будуть представляти інтереси жителів – учасників зборів (конференції) у відповідній місцевій раді [4, 302].

Орган самоорганізації населення створюється за територіальною ознакою. Територією, у межах якої діє орган самоорганізації населення, може бути частина території села, селища, міста, району в місті, у межах якої проживають жителі, які обрали цей орган.

Орган самоорганізації населення вважається діючим тільки після того, як

відбулася його легалізація, що здійснюється шляхом його реєстрації або повідомленням про заснування [3, 8]. При цьому тільки в разі реєстрації цей орган набуває статусу юридичної особи. Реєстрація органу самоорганізації населення виконавчим органом ради, а також порядок її проведення детально врегульовано вказаною статтею Закону. Однією з суттєвих умов реєстрації є наявність Положення про орган самоорганізації населення, яке затверджується зборами (конференцією) та має відповідати встановленим вимогам.

Основними функціями органу самоорганізації населення є створення умов для участі жителів у вирішенні питань місцевого значення, задоволення їх (жителів) соціальних, культурних, побутових та інших потреб шляхом сприяння у наданні їм відповідних послуг, а також участь у реалізації соціально-економічного, культурного розвитку відповідної території (села, селища, міста, району в місті), інших місцевих програм.

Перелік повноважень, якими наділяються органи самоорганізації населення, щодо питань котрі відносяться до території їх діяльності можна поділити на власні повноваження та делеговані повноваження.

Серед власних повноважень органу самоорганізації населення, то найбільш вагомими є такі як:

- 1) представлення разом з депутатами інтересів жителів будинку, вулиці, мікрорайону, села, селища, міста, району в місті у відповідній місцевій раді та її органах, місцевих органах виконавчої влади;
- 2) організація і на добровільних засадах участь населення у здійсненні заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, проведення робіт з благоустрою, озеленення та утримання в належному стані садиб, дворів, вулиць, площ, парків, кладовищ, братських могил, обладнанні дитячих і спортивних майданчиків, кімнат дитячої творчості, клубів за інтересами тощо;
- 3) організація на добровільних засадах участь населення у здійсненні заходів щодо охорони пам'яток історії та культури, ліквідації наслідків стихійного лиха, будівництві і ремонті шляхів, тротуарів, комунальних мереж, об'єктів загального користування із дотриманням встановленого законодавством порядку проведення таких робіт;
- 4) здійснення контролю за якістю надаваних

громадянам, які проживають у жилих будинках на території діяльності органу самоорганізації населення, житлово-комунальних послуг та за якістю проведених у зазначених жилих будинках ремонтних робіт; 5) надання допомоги навчальним закладам, закладам та організаціям культури, фізичної культури і спорту у проведенні культурно-освітньої, спортивно-оздоровчої та виховної роботи серед населення, розвитку художньої творчості, фізичної культури і спорту; 6) організація допомоги громадянам похилого віку, інвалідам, сім'ям загиблих воїнів, партизанів та військовослужбовців, малозабезпеченим та багатодітним сім'ям, а також самотнім громадянам, дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, вносити пропозиції з цих питань до органів місцевого самоврядування [5, 146].

Щодо делегованих повноважень органів самоорганізації населення то ними може бути частина повноважень сільської, селищної, міської, районної у місті ради, делегована нею цьому органу з одночасною передачею йому відповідних коштів, а також матеріально-технічних та інших ресурсів [3, 9].

Отже, законодавець не деталізує делеговані повноваження, він виключно покладається на ініціативу та самодіяльність самих сільських, селищних, міських, районних у місті рад, які мають вирішувати це питання з урахуванням місцевих умов.

Формою роботи органу самоорганізації населення є засідання, які скликаються його керівником або заступником керівника в міру необхідності, але не рідше одного разу на квартал. Порядок позачергового скликання засідання органу самоорганізації населення визначається Положенням про цей орган. Засідання органу самоорганізації населення є правомочним, якщо в ньому бере участь більше половини його загального складу.

Орган самоорганізації населення обирається у складі керівника, заступника (заступників) керівника, секретаря, інших членів. Обраними до складу органу самоорганізації населення вважаються особи, які одержали більше половини голосів учасників зборів (конференції) жителів за місцем проживання.

Орган самоорганізації населення з питань, віднесених до його повноважень,

може приймати рішення організаційно-розпорядчого характеру. Рішення органу самоорганізації населення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини загального складу цього органу [6, 502].

Отже, наближеність цих органів до населення, простота порядку їх формування, тісний зв'язок їх діяльності з повсякденними життєвими інтересами громадян забезпечують їх масовість і визначають необхідність підвищення їх ролі в системі місцевого самоврядування.

Список використаної літератури:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 254к/96-ВР.
2. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 21.05.1997 // Відомості Верховної Ради України. – 1997. - № 280/97-ВР
3. Про органи самоорганізації населення. Закон України від 11.07.2001 // Відомості Верховної Ради. - 2001.- № 2625-III
4. Батанов О. В. Муніципальне право України: Підручник. — Х.: «Одіссей», 2008. — 528 с.
5. Біленчук П.Д., Кравченко В.В., Підмогильний М.В. Місцеве самоврядування в Україні (муніципальне право). Навчальний посібник. — К.: Атіка, 2002. — 304 с.
6. Ярмиш О.Н., Серьогін В.О. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: Підручник. — Харків: Вид-во Національного ун-ту внутр. справ, 2002. — 653 с.